ऋणनिर्देश

"रविचन्द्र हडसनकर यांच्या कवितेचा अभ्यास" ('राजमुद्रा' व सूर्यझेप आणि तळगर्भ या काव्यसंग्रहांच्या आधारे) या विषयाच्या एम्. फिल लघुप्रबंधाचा अभ्यास व लेखन करीत असताना अनेक व्यक्तींचे जिव्हाळ्याचे व आपलेपणाचे सहकार्य लाभले.

माझे मार्गदर्शक डॉ. सुनिल वामन चंदनशिवेसर यांचे अनमोल मार्गदर्शन लाभले. प्रबंधाच्या विषय निवडीपासून ते शेवटपर्यंत त्यांनी वेळोवेळी प्रोत्साहन देवून माझा उत्साह वाढविला. म्हणून मी हे काम पूर्ण करु शकलो. त्यांचे हे ऋण शब्दात व्यक्त न करता येण्याजोगेच आहे. त्यामुळे त्यांच्या ऋणातच राहणे मी पसंत करीन.

शिवाजी विद्यापीठाचे मराठी विभाग प्रमुख डॉ. विश्वनाथ शिंदे सर, डॉ. कृष्णा किरवलेसर, डॉ. रविंद्र ठाकूरसर व तसेच डॉ. रणधीर शिंदेसर, हिमांशू स्मार्तसर यांनी हा प्रबंध पूर्ण करण्यास प्रेरणा वेळोवेळी आत्मीयतने सहकार्य केल्याबद्दल त्यांचा मी ऋणी आहे.

या प्रबंध लेखनात लेखक रविचन्द्र यांनी स्वतः वेळोवेळी पुस्तकांचे, लेखांचे संदर्भ देऊन एम्.फिल च्या संशोधन कार्यासाठी महिती उपलब्ध करुन दिली. हे त्यांचे सहकार्य व मार्गदर्शन मला संशोधन कार्यास उपयोगी पडले. त्यामुळे मी त्यांचा आभारी आहे.

तसेच शिवाजी विद्यापीठातील सिनिअर क्लार्क रमेश गवळीसर यांनी अभ्यासासाठी दिलेली प्रेरणा व मदतीचा हात मी कधीच विसरु शकणार नाही. तरी मी त्यांच्या ऋणातच सदैव राहु इच्छितो.

या संशोधन कार्यासाठी माझ्या मित्र परिवारानींही खारीचा वाटा उचलला आहे. विशाल अपराध, धनंजय कचरे (कविराज), राजेंद्र पवार, अशोक गावडे, संभाजी पवार, उमेश पवार, शरद पाटोळे, प्रकाश कोरके, मारुती सावंत, प्रमोद पाटोळे, अरविंद हंगरगेकर (कविराज), संदीप सोरटे, शंकर भिंगारे, दादा कुंभार, दत्ता राक्षे, रामेश्वर कांबळे, सुनिल बुद्धनावर, महादेव कांबळे, अनिल शिंदे (भाऊसाहेब), अतुल वाघमोर या सर्वांचा मी ऋणी आहे व तसेच प्रा. मुजावर सर, डॉ. शेखसर, सोनार सर यांनी ही मोलाचे सहकार्य केल्याबद्दल मी त्यांचा आभारी आहे.

खडतर जीवनाशी सामना देत असतानासुद्धा माझ्या विषयाचे एक वेगळे स्वप्न ज्यांनी उराशी बाळगले, त्यांच्या या तपश्चर्येमुळेच हे स्वप्न या प्रबंधाद्वारे मी साकार करु शकलो. ते माझे वडील जालिंदर रणदिवे व आई सिताबाई रणदिवे यांच्या आशीर्वादाच्या बळावर व माझे भाऊ हणमंत रणदिवे विजय आडगळे यांचे ही वेळोवेळी सहकार्य मिळत गेले. यांच्या प्रेरणेनेच या प्रबंधाचे काम तडीस गेले. या सर्वांनी मला सतत प्रोत्साहन दिले. त्यांनी तर मला कायमचेच ऋणात ठेवले आहे.

या प्रबंधाच्या कॉम्प्युटर टायपिंगचे काम वेळेत पूर्ण करुन दिल्याबद्दल सौ. रेवती धामणकर (उमेद एन्टरप्रायझेस) व एम्.फिल च्या प्रबंध लेखनास अशा अनेक प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष व्यक्तींनी मला सहकार्य केले. त्या सर्वांचा मी आभारी आहे.

अभ्यासक

(विठ्ठल जालिंदर रणदिवे)